

Den Haag, 22 juni 2023

Geachte leden van de raad, geachte voorzitter,

Naar aanleiding van de motie aangenomen in uw raad d.d. 25 mei 2023, handelend over de uitspraak van de rechtbank en de gevolgen daarvan voor de Haagse politiek, heeft u mij gevraagd op te treden als gespreksleider. Ik voldoe graag aan dat verzoek en dank u voor het in mij gestelde vertrouwen.

In de motie staat de opdracht voor de gespreksleider, te weten:

- alle partijen in de raad hun visie te laten geven aan de gespreksleider op de ontstane situatie, waaronder het grijze gebied (waar de rechter naar verwees), de verhoudingen en het vertrouwen tussen partijen, de verschillen in partijfinanciering (ongelijk speelveld en transparantie) en de samenstelling van het college;
- de gespreksleider een verslag te laten uitbrengen over de gevoerde gesprekken;
- dat de gespreksleider ook een agendavoorstel kan doen voor de raadsconferenties.

Van de gesprekken is per fractie een samenvattend verslag gemaakt dat u ter goedkeuring is voorgelegd. Deze verslagen treft u hierbij aan. In de gesprekken zijn uiteraard verschillen naar voren gekomen, maar ook een aantal belangrijke overeenkomsten. Hiermee begin ik omdat het vaak lijkt voor mensen binnen en buiten de politieke arena alsof er alleen (grote) verschillen zijn. Inhoudelijk zijn die er ook en mogen/moeten die er zijn, dat is voorwaardelijk voor een gezonde lokale democratie. Maar hoe mooi zou het zijn als er iets van de gezamenlijke motivatie, roep om betere omgangsvormen en wens tot meer onderlinge samenwerking zichtbaar wordt. Allereerst voor de stad - daarnaast ben ik ervan overtuigd dat het uw werkplezier vergroot.

Motivatie voor Den Haag

Raadslid word je omdat je gemotiveerd bent om de stad een stukje beter te maken. Die intrinsieke motivatie heb ik zonder uitzondering bij alle gesprekspartners gezien en gehoord. Het zou mooi zijn dat het gesprek en samenspel meer vanuit deze gezamenlijke motivatie plaats vindt.

Ook heb ik veel gehoord dat men zich ervan bewust is dat de Haagse lokale politiek er niet goed op staat. Uiteindelijk is de politiek er voor de stad en haar inwoners. De focus zou weer daarop moeten komen te liggen, in plaats van het druk te hebben met elkaar.

Omgangsvormen

Breed leeft bij de partijen die ik heb gesproken dat het huidige samenspel in de raad niet de schoonheidsprijs verdient. Veelvuldig wordt verwezen naar de wijze waarop politici elkaar op sociale media bejegenen. Het spel wordt hier vooral op de man gespeeld in plaats van op de inhoud. Een stevig debat is goed en hoort ook thuis in de politieke arena. Wat daar absoluut niet thuishoort zijn beledigingen of zelfs racistische uitingen. Elkaar aanspreken is hoogst noodzakelijk, en daarvoor is een veilig klimaat nodig. Vertrouwen tussen mensen en partijen kun je niet afdwingen, daar moet je aan werken. In de praktijk, elke dag. Hier ligt een belangrijke opdracht voor de gehele raad in het algemeen en elk raadslid in het bijzonder.

Brede samenwerking

Er leven beelden over en weer over de rol van oppositie en coalitie. Door sommigen is ongemak op tafel gelegd over de informatievoorziening binnen de coalitie en tussen college en raad. Ook is door meerdere partijen het advies op moties aan de orde gesteld; hier lijkt veel gewicht aan gegeven te worden. Tegelijkertijd hebben ook coalitiepartijen aangegeven dat hier stappen in zijn gezet ten opzichte van het verleden en dat men zich ervan bewust is dat het speelveld nog gelijkwaardiger zou kunnen en moeten zijn.

Dan de onderwerpen uit de motie.

Het grijze gebied (waar de rechter naar verwees)

Het grijze gebied wordt door gesprekspartners op verschillende manieren ingekleurd. Feit is dat de rechter een opdracht bij de lokale politiek heeft neergelegd om aan de slag te gaan met de vraag hoe -in mijn eigen woorden- politieke partijen aan hun standpunten komen. Dit onderwerp verdient een open en verhelderend gesprek, dat bijvoorbeeld kan worden gevoerd bij de raadsconferentie (gepland 25 augustus a.s.).

Onderlinge verhoudingen en vertrouwen

Opvallend is dat vele gesprekspartners aangeven dat de verhoudingen op persoonlijk vlak in de regel goed zijn. Rondom de raadsvergaderingen zijn er informele ontmoetingen die doorgaans plezierig zijn. Het venijn komt vooral naar voren in de politieke arena en online. De vergaande verwijten die hier gemaakt worden, tot persoonlijke beledigingen aan toe, zitten bij sommigen diep onder de huid. Dit bevordert bepaalt niet de constructieve onderlinge samenwerking. Het zou goed zijn dat de mensen die dit aangaat het initiatief nemen om hier samen over te spreken. Kleine ontmoetingen, gericht op het 'uitpraten' en de blik richten op de toekomst. Het is wenselijk om die gesprekken in de komende weken te voeren; op een lichte manier kan in de raadsconferentie bij de vorderingen worden stilgestaan.

Verschillen in partijfinanciering (ongelijk speelveld en transparantie)

Hoewel politieke partijen over de verantwoording van inkomstenstromen gaan (en dus niet fracties zelf, die staan onder toezicht van de gemeentelijke accountant), vindt het merendeel van de fracties naleving van de moties Bos (HSP) een aangelegen punt. Sinds deze moties zijn aangenomen is er door partijen informatie aangeleverd over inkomstenstromen. De informatie is niet gelijksoortig en ook niet van alle partijen afkomstig. In de gesprekken werd van verschillende zijden het initiatief benoemd om voorzitters/bestuursleden van 'hun' politieke partij of lokale afdeling bij elkaar te halen. In zo'n gesprek kan worden verkend of/hoe tot een gezamenlijke lijn kan worden gekomen (mogelijk vooruitlopend op aangekondigde landelijke wetgeving over dit onderwerp). Indien dat gesprek deze zomer wordt gevoerd, kan het resultaat van dat gesprek bij de raadsconferentie aan bod komen.

Over of er wel of niet een ongelijk speelveld is, verschillen de inzichten. Meerdere lokale partijen geven aan dat landelijke partijen voordeel hebben bij zichtbaarheid die de landelijke partij voor hen organiseert. Tegelijkertijd merken fracties van landelijke partijen op dat ze weinig tot geen middelen van hun landelijke partij ontvangen en/of dat er juist sprake is van afdracht aan hun landelijke partij.

Samenstelling van het college

Zoals u in de gespreksverslagen kunt lezen heeft een flinke raads(fractie)meerderheid aangegeven dat het goed zou zijn om, naar aanleiding van de uitspraak van de rechter, Hart voor Den Haag en de huidige coalitie met elkaar in gesprek te laten gaan. CDA en D66 hebben aangegeven dit gesprek in coalitieverband te willen voeren. GroenLinks, PvdA en HSP stellen zich op het standpunt dat de huidige coalitie door moet gaan met het uitvoeren van het programma waar het in 2022 aan is begonnen. Hart voor Den Haag toont bereidheid om zo'n gesprek aan te gaan; er zijn op voorhand geen 'breekpunten'.

Hoe verder?

Ik geef in overweging om in de komende periode twee wegen tegelijk te bewandelen. De ene weg gaat over -wat ik zou willen noemen- bouwen aan vertrouwen. Onderwerpen die bij deze weg horen zijn het grijze gebied, transparantie in partijfinanciën/donaties, omgangsvormen en brede samenwerking. Deze thema's kunnen worden voorbereid op weg naar de raadsconferentie van 25 augustus a.s. Uit uw midden is al een voorbereidende werkgroep gevormd. Houd in gedachte dat raadsconferenties in deze raadsperiode vaker (1 á 2 keer per jaar) plaats dienen te vinden: onderlinge verhoudingen e.d. vergen een duurzame aanpak en onderhoud. Daarbij zou ik ook de voorzitter van de raad betrekken. Het spreekt voor zich dat alle raadsfracties in raadsconferenties deelnemen.

Tegelijkertijd wordt ook de andere weg bewandeld: verkennende gesprekken voeren over deelname van Hart voor Den Haag aan de coalitie en het college van B&W. Het verdient

aanbeveling om deze gesprekken spoedig aan te vangen. Het begrotingsjaar 2024 is het voorlaatste begrotingsjaar voor deze raadsperiode. Indien deelname van Hart voor Den Haag tot de mogelijkheden behoort, zal het coalitieakkoord mede door deze fractie gedragen worden en zal deze fractie mede verantwoordelijkheid dragen voor de begroting van de stad. Het is aan uw raad om te spreken over deze 'twee wegen'.

Ik wens uw raad wijsheid. Hou elkaar een beetje heel.

Met vriendelijke groet,

Bruno Bruins